

SCHRIFTELIJKE VRAAG

nr. 512

van **JOHAN DANEN**

datum: 15 april 2024

aan **ZUHAL DEMIR**

VLAAMS MINISTER VAN JUSTITIE EN HANDHAVING, OMGEVING, ENERGIE EN TOERISME

Aankoop gronden door het Agentschap voor Natuur en Bos (ANB) - Dossier Lavrijsen Helchteren

Ruim dertig jaar geleden vestigde een van oorsprong Nederlands bedrijf zich op de grens van Houthalen-Helchteren en Peer rond de bovenlopen van de Zwarte Beek, Bollisserbeek en Dommel. Lokale natuurverenigingen moesten met lede ogen toezien hoe het gebied binnen de kortste keren een private ruilverkaveling van de eerste generatie onderging. Op een termijn van enkele jaren was van kleinschaligheid of van groen-blauwe dooradering geen sprake meer, was het hele gebied grootschalig geëgaliseerd en gedraineerd en waren alle historische graslanden omgezet in rijk bemeste akkers. De ondernemer in kwestie werd in deze niet of nauwelijks gehinderd door enige vorm van stedenbouwkundige handhaving, noch vanuit Vlaanderen, noch vanuit de lokale besturen. De van oorsprong louter intensieve landbouwactiviteiten ondergingen in de loop der jaren diverse vormen van 'verbreding', onder andere met de bouw van een grootschalige vergistingsinstallatie. Het grote publiek kreeg pas in 2019 een eerste inkijk in de milieugevolgen van die praktijken, met krantenkoppen genre "210.000 euro aan geldboetes voor verontreiniging van bodem en oppervlaktewater".

Dat terwijl in 2015 al een INBO-rapport (INBO.R.2015.8532699, 'Huidige milieudruk in het brongebied en de bovenloop van de Zwarte Beek, de Bollisserbeek en de Dommel en mitigerende maatregelen') gedetailleerd in kaart bracht hoe wijdverspreid en ernstig de gevolgen waren van die wanpraktijken voor bodem, grondwater en oppervlaktewater, ook buiten de terreinen van de onderneming (INBO: Instituut voor Natuur- en Bosonderzoek).

Na ongetwijfeld een langdurige afweging kwam het ANB in de zomer van 2023 met het moedige bericht dat de Vlaamse overheid die gronden - ruim 150 hectare - zal verwerven, enerzijds om zo spoedig mogelijk een eind te kunnen maken aan verdere verontreiniging, en anderzijds om de ongetwijfeld zeer dure herstelmaatregelen financieel en operationeel in een meerjarenplanning te kunnen steken.

Uiterekend de zelfverklaarde verdedigers van het familiale Vlaamse landbouwbedrijf, de Boerenbondwoordvoerders, trokken in de media fel van leer tegen de aankoop. Niet omdat de Vlaamse overheid in feite langjarige en planmatige milieuverontreiniging van landbouwgronden en watervoorraden lijkt te belonen met een vastgoedtransactie, maar wel omdat de gronden grotendeels gewestplangewijs gelegen zijn in landbouwgebied, compleet voorbijgaand aan het inhoudelijke gegeven dat de langjarige milieuverontreiniging de betreffende landbouwgronden langjarig ongeschikt heeft gemaakt als basis van de Vlaamse voedingsketen. En dat voor een Vlaamse landbouw die, aldus de minister, tot de duurzaamste en meest klimaatvriendelijke van de wereld gerekend moet worden.

**Vlaams
Parlement**

1. In de onder snelwegblokkades afgedwongen bilaterales tussen de Vlaamse Regering en het georganiseerde deel van de landbouwkolom tijdens de voorbije krokusvakantie was ook een vertegenwoordiging van Boerenbond aanwezig.

Is tijdens die bilaterales specifiek die aankoop vanwege het ANB door Boerenbond aangehaald als argument om de aankooppolitiek vanwege het ANB in een kwaad daglicht te stellen? Welke andere aankoopdossiers (door het ANB dan wel Natuurpunt of Limburgs Landschap) in de provincie Limburg sinds 2019 zijn bijkomend door Boerenbond onder de aandacht van de Vlaamse Regering gebracht?

2. Omvat de aankoop ook bebouwing (woningen, bedrijfsgebouwen, technische installaties allerhande)? Zo ja, graag een overzicht. Zo niet, op welke wijze is verzekerd dat die bedrijfsrelicten de herinrichting, de sanering en het eindbeheer van de terreinen niet in de weg zullen staan?
3. Vanaf wanneer worden de bedrijfsactiviteiten beëindigd (al dan niet gefaseerd), zodat het ANB vrij kan beschikken over de aangekochte terreinen?
4. Welk traject (met indicatieve planning) zal worden doorlopen om de kwalijke milieuerfenis van de voorbije decennia te saneren? Vormt een planproces met groene herbestemming een onderdeel van dat traject en zo ja, zal de Vlaamse overheid dan trekker zijn van dat planproces?
5. Kan de minister al inzage geven in de verwachte totale kosten van de sanering en herinrichting van het totale gebied voor de periode 2024-2029, inclusief studieopdrachten en mogelijke planprocessen?
6. Zal de Vlaamse Landmaatschappij, gezien de schaal en omvang van de sanerings- en herinrichtingswerken, betrokken worden bij dat traject ter ondersteuning van de diensten van het ANB?

ANTWOORD

op vraag nr. 512 van 15 april 2024
van **JOHAN DANEN**

1. Er werd tijdens de bilaterales niet gesproken over individuele dossiers.
2. In de verwerving van 154 ha zit eveneens een cluster van 3,5 ha bedrijfsgebouwen vervat. Deze cluster is gelegen in het midden van de verworven landbouwgronden. De gebouwen in deze cluster omvatten een biogasinstallatie, een grote (aardappel)loods, fytolokaal, werkplaats met kantine en een magazijn. Belangrijk te vermelden is dat ANB pas eigenaar wordt van deze cluster na de effectieve stilstand van de biogasinstallatie. Aangezien het stopzetten van dit type van installaties enige tijd in beslag neemt, is de effectieve overdracht van deze cluster vastgesteld op 31 dec 2024.
3. De totale oppervlakte zal inderdaad gefaseerd vrijgegeven worden, overeenkomstig onderstaande tabel. Een eerste deel percelen (26 ha) is ondertussen reeds in beheer bij het ANB.

Jaar	oppervlakte
2023	26,62 ha
2026	21,14 ha
2028	29,96 ha
2030	24,60 ha
2031	51,87 ha

4. Sinds de overdracht van het eerste deel percelen op 1 januari 2024 heeft het ANB ten volle toegang tot deze percelen en is het gestart met een bodem en hydrologisch onderzoek in functie van het revitaliseren van de bodems. In 2024 zal worden gestart met het gericht inzetten van de eerste gewassen om de gronden te versralen (i.e. verwijderen stikstof en fosfor) in de bovenste toplaag van de bodem. Verder is er nog onderzoek lopende hoe de diverse andere vervuilingen van de (diepere)bodem kunnen worden opgelost.

De biogascentrale is momenteel nog operationeel en de milieuvergunning loopt tot 30 juli 2024 en is er een eigendomsvoorbehoud tot en met 31 december 2024. Na deze overdracht kan ANB overgaan tot het ontmantelen van de biogascentrale. De nodige formaliteiten (vb. sloopopvolgingsplan) zijn nodig vooraleer kan worden overgegaan tot afbraak.

Een planproces met groene herbestemming is momenteel geen lopende actie.

5. Zoals blijkt uit antwoord op deelvraag 4 zet het ANB momenteel in op drie werven (i) oplossen van de milieuvervuiling van de bovenste toplaag, (ii) oplossen van de milieuvervuiling van de diepere grondlaag en (iii) sloop biogasinstallatie. Deze werven zijn momenteel nog onvoldoende concreet om de kostprijs te kunnen begroten.
6. Het ANB bezit de nodige expertise om de taakstelling zoals beschreven in antwoord 4 uit te voeren.